

خیلی از مشکلات داخل کشور ما ناشی از نبودن راستگویی است؛ انسان نباید با کلک و دروغ و فریب و مانند این‌ها با مردم برخورد کند.

در ابتدای درس خارج فقه درباره صفتهای برجسته اخلاقی؛

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای صبح دوشنبه (۱۳۹۷/۱۲/۱۲) در ابتدای جلسه‌ی درس خارج فقه، به شرح حدیثی از حضرت امام صادق علیه‌السلام درباره‌ی «صفت‌های برجسته‌ی اخلاقی» پرداختند. صفاتی که جلوه‌های درخشان و لبّ اسلام است. خصوصیات که انسان‌های برجسته میسازد و به برکت وجود انسان‌های برجسته در یک اجتماع، در یک جامعه‌ی بشری، نظام اجتماعی برجسته به وجود می‌آورد.

به گزارش اسپادانا خبر و به نقل از پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای، متن بیانات رهبر انقلاب در این جلسه‌ی درس خارج فقه به شرح زیر است:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيدنا محمد و آله الطاهرين و لعنة الله على اعدائهم اجمعين.

وَيَهْدِي الْإِسْنَادَ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِدَاوُدَ بْنِ سِيرْحَانَ: يَا دَاوُدُ إِنَّ خِصَالَ الْمَكَارِمِ بَعْضُهَا مُقَيَّدٌ بِبَعْضٍ، يُقَيِّمُهَا إِلَّا حَيْثُ يَشَاءُ تَكُونُ فِي الرَّجُلِ وَ لَا تَكُونُ فِي إِيْنِهِ وَ تَكُونُ فِي الْعَبْدِ وَ لَا تَكُونُ فِي سَيِّدِهِ: صِدْقُ الْحَدِيثِ وَ صِدْقُ النَّاسِ وَ إِعْطَاءُ السَّائِلِ وَ الْمُكَافَأَةُ بِالصَّنَائِعِ. (۱)

وَيَهْدِي الْإِسْنَادَ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ قَالَ:

این چند حدیثی که روزهای قبل خواندیم و این [حدیثی] که امروز میخوانیم سندهای صحیح و بسیار معتبری دارد؛ ابی‌قتاده هم ثقه است.

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِدَاوُدَ بْنِ سِيرْحَانَ: يَا دَاوُدُ إِنَّ خِصَالَ الْمَكَارِمِ بَعْضُهَا مُقَيَّدٌ بِبَعْضٍ [امام صادق (علیه‌السلام) میفرماید: بعضی از مکارم اخلاق و خصلت‌ها بستنی به بعضی دیگر است، یعنی با هم ارتباط دارد؛ یا ارتباط علی و معلولی دارد که یکی علت آن دیگری است، یا به نحوی ارتباط عملیاتی و رفتاری با همدیگر دارند.]

يُقَيِّمُهَا إِلَّا حَيْثُ يَشَاءُ

این‌ها را هم مثل بقیه چیزها از خدا بدانید؛ این را هم خدا میدهد. بله، کار خدای متعال بی‌حکمت نیست و رفتار ما، اختیار ما، و اراده‌ی ما در ایجاب رحمت الهی تأثیر دارد لکن بالاخره آنچه به ما داده میشود، از همه‌ی مکارم، از همه‌ی خوبی‌ها، از همه‌ی نعم -از جمله مکارم اخلاق- از طرف خدا است، خداوند تقسیم میکند؛ به شما یک چیزی میدهد، به دیگری یک چیز [دیگر] میدهد.

تَكُونُ فِي الرَّجُلِ وَ لَا تَكُونُ فِي إِيْنِهِ

گاهی یک صفت خوبی در پدر هست، در پسر نیست. اینکه حالا میگویند زن یا زن [خوب]! اینها خیلی اعتباری ندارد. گاهی اوقات پدر یک صفت خوبی دارد، پسر ندارد؛ عکسش هم هست که پسر یک صفت خوبی دارد که پدر ندارد. اینها ایجاب الهی و انعام الهی است.

وَ تَكُونُ فِي الْعَبْدِ وَ لَا تَكُونُ فِي سَيِّدِهِ

این جور هم نیست که موقعیت اجتماعی و شأن اجتماعی هم تأثیر داشته باشد؛ نه، گاهی یک صفت خوبی را یک برده‌ای دارد که سید او، ارباب او ندارد. مستخدم شما گاهی اوقات یک خصوصیتی دارد که شما آن خصوصیت را ندارید. یک صفت خوبی در فرد زبردست ما هست که آن صفت در ما نیست؛ یعنی او بالاتر از ما است. خب، حالا این صفات و مکارم اخلاق که این قدر هم درباره‌اش فرموده‌اند، چه چیزهایی است؟ چند صفت را حضرت بیان میفرمایند. اینها واقعاً همان جلوه‌های درخشان اسلام است؛ لب اسلام اینها است. این خصوصیات [است] که انسان‌های برجسته میسازد و به برکت وجود انسان‌های برجسته در یک اجتماع، در یک جامعه بشری، نظام اجتماعی برجسته به وجود می‌آورد و [اگر] انسان‌های کریم، انسان‌های شجاع، انسان‌های باگذشت، انسان‌های صادق در یک جامعه‌ای باشند، این جامعه، جامعه برجسته‌ای میشود؛ [البتّه] عکسش هم صادق است. واقعاً انسان باید اینها را مثل دُر و گوهر گرانبها روی چشمش بگذارد و به دنیا عرضه کند. حالا این صفات چیست؟ اول:

صِدْقُ الْحَدِيثِ

راستگویی. الان کشور خود ما کشور اسلامی است و از بسیاری از جوامع دنیا هم انصافاً بهتر و پاکیزه‌تر و طاهرتر است، اما در عین حال شما ببینید خیلی از مشکلات داخل کشور ما ناشی از نبودن همین صفت است؛ صدق‌الحدیث نیست، راستگویی نیست. راستگویی یعنی چه؟ یعنی شما حرفی را که میزنید، مطابق با واقع باشد. اگر دانستید مطابق با واقع است و گفتید، این راست است؛ اگر نه، نمیدانید مطابق واقع است یا نیست، اما میگویید، این صدق نیست. «صدق» عبارت است از اینکه شما چیزی را که میدانید مطابق واقع است، بیان میکنید. فضای مجازی را ملاحظه کنید که بر اثر حرف، شایعه، دروغ، خلاف، تهمت، نسبت بدون واقعیت به این، به آن، به بالا، به پایین، به همدیگر، یک فضای دروغ در کشور به وجود می‌آید؛ ببینید، اینها اشکال است. پس اول «صدق‌الحدیث» [یعنی] همه سعی کنیم راست بر زبان جاری کنیم. دوم:

وَ صِدْقُ النَّاسِ

با مردم هم صادق باشید؛ با مردم با تقلب و خدعه و فریب و دورویی برخورد نکنید. «صدق‌الناس» یعنی صدق عمل با مردم؛ انسان در مواجهه با مردم با صداقت وارد بشود، با کلک و دروغ و فریب و مانند اینها با مردم برخورد نکند. اگر ما در مسائل گوناگون اجتماعی‌مان، سیاسی‌مان، انتخاباتی‌مان، و مانند اینها، همین یک مورد را مراعات کنیم، ببینید چقدر دنیا آباد خواهد شد؛ «وَ صِدْقُ النَّاسِ». این هم دوم.

وَ إِعْطَاءُ السَّائِلِ

[اگر سائل] از شما چیزی خواست، به او بدهید اگر چنانچه میتوانید. یک وقت یک فقیری است که از شما سؤال نکرده، خب [اگر] به او کمک کنید خوب است، اما اگر چنانچه از شما درخواست کرد -سؤال کرد یعنی درخواست کرد- آن وقت این مکرمت بزرگی است و او را رد کردن، خلاف مکرمت انسانی است.

وَ الْمُكَافَأَةُ بِالصَّنَائِعِ

«صنایع» یعنی کارهای نیک؛ خدمت‌های نیک به دیگران را میگویند «صنایع». «مکافئه» به صنایع بکنید» یعنی [اگر] کسی به شما نیکی کرد، شما هم در مقابل به او نیکی کنید. این جور نباشد که نیکی دیگران را با اهمال و احیاناً با بدی پاسخ بدهیم. [اگر] کسی به ما نیکی کرده، خب در مقابل باید به او نیکی کنیم. این هم سوم.

(۱) امالی طوسی، مجلس یازدهم، صفحه ۳۰۱؛ امام صادق (ع) به داود بن سرحان میفرماید: ای داود! برخی از مکارم اخلاق به برخی دیگر وابسته است و با هم ارتباط دارد که اینها را خدا تقسیم میکند؛ گاهی این صفات در مردی وجود دارد و در پسرش نیست یا گاهی در برده‌ای وجود دارد و در اربابش نیست. از جمله‌ی آنها است: راستگویی و صداقت با مردم در عمل، و بخشیدن به فقیری که درخواستی دارد و نیکی کردن در مقابل خوبی‌های دیگران.

برچسب ها: رهبر انقلاب [1]

آیت الله خامنه ای [2]